

Udenrigsministeriet

Folketingets Europaudvalg

Asiatisk Plads 2
DK-1448 København K
Telefon +45 33 92 00 00
Telefax +45 32 54 05 33
E-mail: um@um.dk
<http://www.um.dk>

Bilag	Sag/ID Nr.	Enhed	Dato
	2022-11597	JTEU	4. maj 2022

EUU L 193 og L 194 – svar på spørgsmål 7 fra Peder Hvelplund (EL) stillet den 3. maj 2022 til udenrigsministeren.

Spørgsmål

Ministeren bedes redegøre for, om det inden for grundlovens paragraf 81 vedrørende værnepligt er muligt for Folketinget at beslutte at udvide værnepligtstjenesten, så værnepligten fremover kan aftjenes som del af en EU-forsvarsstyrke, der bl.a. har til formål at beskytte det europæiske territorium, herunder Danmark.

Svar

Det bemærkes indledningsvis, at der ikke findes en EU-forsvarsstyrke, der bl.a. har til formål at beskytte det europæiske, herunder det danske, territorium. Den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik – herunder den fælles sikkerheds- og forsvarspolitik – har en grundlæggende mellemstatslig karakter. Særligt for den fælles sikkerheds- og forsvarspolitik gælder, at medlemsstaterne selv beslutter omfanget af deres egen deltagelse.

Det bemærkes endvidere, at EU-traktaten ikke indeholder bestemmelser om oprettelse af en europæisk hær eller om værnepligt til en militær struktur. Der kan herom henvises til pkt. 3.2 i de almindelige bemærkninger til forslag til lov om Danmarks deltagelse i det europæiske samarbejde om sikkerhed og forsvar ved at afskaffe EU-forsvarsforbeholdet (L 193 som fremsat).

Det fremgår endvidere af pkt. 3.3 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget, at dansk deltagelse i det europæiske samarbejde om sikkerhed og forsvar ved at afskaffe forsvarsforbeholdet ikke ændrer ved, at f.eks.

størrelsen af forsvarsbudgettet, forsvarets udrustning og spørgsmål om værnepligt besluttes i Danmark.

Grundlovens § 81 om værnepligt har følgende ordlyd:

»Enhver våbenfør mand er forpligtet til med sin person at bidrage til fædrelandets forsvar efter de nærmere bestemmelser, som loven foreskriver.«

Baggrunden for bestemmelsen var et ønske om at sikre, at værnepligten kom til at påhvile enhver med hensyn til personlig deltagelse, og at pligten således ikke kunne afløses af andre former for bidrag, jf. Jens Peter Christensen m.fl., Grundloven med kommentarer (2015), side 539. Det fremgår samme sted, at bestemmelsen er udtryk for et lighedsprincip, hvorefter lovgivningsmagten er forpligtet til at udskrive værnepligtige efter saglige og ensartede kriterier.

Idet der som nævnt ikke findes en EU-forsvarsstyrke, der bl.a. har til formål at beskytte det europæiske, herunder det danske, territorium, kan Udenrigsministeriet ikke nærmere vurdere, om grundlovens § 81 vil være til hinder for, at det måtte kunne bestemmes, at værnepligten i givet fald ville kunne aftjenes som del af sådanne EU-forsvarsstyrker. Det kan dog for fuldstændighedens skyld oplyses, at Vestre Landsret ved dom af 5. december 1975 (optrykt i Ugeskrift for Retsvæsen, 1976, side 395 ff.) har antaget, at det var berettiget efter § 22 i den dagældende lov nr. 335 af 18. juni 1969 om forsvarets personel (svarende til den nugældende § 11 i lovebekendtgørelse nr. 667 af 20. juni 2006 om forsvarets personel med senere ændringer) at udkommandere en værnepligtig læge til at forrette tjeneste ved det danske FN-kontingent på Cypern.

Det bemærkes endelig, at der ikke er praksis for at udkommandere værnepligtige til at forrette tjeneste ved internationale indsatser.

Med venlig hilsen

Jeppe Kofod